

транспорт, охорона здоров'я, фінанси, страхування (загалом близько 2000 операторів). Підзаконними актами визначено критерії, за якими оператори можуть встановити належність їх об'єктів до критичної інфраструктури.

Отже, модель нормативно-правового регулювання та організації діяльності суб'єктів, які здійснюють захист критичної інфраструктури у ФРН відрізняється від підходу, який запроваджується в Україні (ухвалення окремого спеціального закону, визначення єдиного органу, який буде відповідати за координацію всіх суб'єктів, діяльність яких пов'язана з експлуатацією або іншим використанням об'єктів критичної інфраструктури, визначення переліку таких об'єктів та ін.)

Список використаних джерел

1. Bundesamt für Sicherheit in der Informationstechnik. Офіційний сайт. URL: https://www.bsi.bund.de/DE/Themen/Industrie_KRITIS/KRITIS/Strategie/KRITIS/kritischeinfrastrukturen_node.html

2. Защита критической инфраструктуры – Концепция основных мер защиты. Рекомендации для предприятий. URL: https://www.bmi.bund.de/SharedDocs/downloads/DE/publikationen/themen/bevoelkerungsschutz/kritische-infrastrukturen-basissschutzkonzept-rus.pdf?__blob=publicationFile&v=2

Новачук Сергій Андрійович

аспірант докторантури та ад'юнктури
Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРЕДМЕТА ЗЛОЧИННОГО ПОСЯГАННЯ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ПОРУШЕННЯ ВИМОГ РЕЖИМУ РАДІАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ

Предмет злочинного посягання як елемент криміналістичної характеристики злочинів, передбачених ст. 267-1 КК України має важливе значення для розслідування, оскільки детермінує спосіб учинення злочину, пов'язаний з особою злочинця та може впливати на кримінально-правову кваліфікацію.

Заборона переміщення за межі зони відчуження будь-яких об'єктів зумовлена ризиками неконтрольованого обігу радіоактивно забруднених об'єктів, що може створювати небезпеку для життя і здоров'я людей, забруднення навколишнього середовища.

Особливо небезпечним є потрапляння радіоактивно забруднених продуктів харчування у організм людини.

Внутрішнє опромінення в багато разів більш небезпечним, ніж зовнішнє, при тих самих кількостях радіонуклідів. По-перше, різко збільшується час опромінення тканин організму, тому що при внутрішньому опроміненні тривалість його у часі збігається з часом перебування радіоактивної речовини в організмі. Для найбільш небезпечних речовин, таких, як Ra226 чи Pu239, виведення з організму практично відсутнє, і опромінення триває все життя. По-друге, доза внутрішнього опромінення різко зростає через надмалу відстань тканини до джерела іонізації (інкорпорованих радіонуклідів). По-третє, як відомо, проникна здатність альфа-частинок мала, вони затримуються роговим шаром шкіри при зовнішньому опроміненні, але, при попаданні всередину тканин організму, маючи високу іонізуючу здатність, переводить їх в розряд найбільш небезпечних. По-четверте, за дуже невеликим виключенням, радіоактивні речовини розподіляються по тканинах організму нерівномірно, а вибірково концентруються в окремих органах, ще більш підсилюючи їхнє локальне опромінення. По-п'яте, у випадку внутрішнього опромінення ми позбавлені можливості використовувати ті методи захисту, що розроблені для зовнішнього опромінення. Патологічна дія опромінення на організм значною мірою залежить від місця локалізації радіоактивної речовини. Наприклад, головна небезпека радіо полягає в тому, що він відкладається в кістах і випромінює α -частки. Викликаючи дуже сильну іонізацію, α -частки ушкоджують як кістки, так і особливо чутливі до випромінювання клітини кровотворних тканин, викликаючи важкі захворювання крові й утворення злоякісних пухлин. Пил, що містять радіоактивні частки, призводив до утворення радіоактивних відкладень у легенях і сприяє розвитку раку [1, 18].

Для досліджуваних злочинів предмети злочинного посягання не можливо однозначно визначити або перерахувати, адже ними є будь-які речі та об'єкти, які знаходяться в зоні відчуження. У правовій нормі вони визначаються як продукти харчування рослинного і тваринного походження, промислова або інша продукція, тварини, риба, рослини або будь-які інші об'єкти.

Як свідчать результати вивчення правозастосовної практики, поширеними є випадки переміщення (спроби переміщення) за межі зони відчуження: металобрухту (42 %), ягід (17 %), деревини (12 %), риби (11 %), грибів (9 %), лікарських рослин (3 %), тварин (2 %), інше (4 %).

Для переміщення за межі зони відчуження заборонені будь-які предмети та об'єкти без спеціального дозволу. Проте для розслідування має значення які саме це предмети. Наприклад, якщо

йдеться про радіоактивні матеріали, то дії особи, крім порушенням вимог режиму радіаційної безпеки, також кваліфікуватимуться за іншим статтями КК України.

Приклад. 30.05.10. ОСОБА_10 маючи умисел на тасмне викрадення радіоактивних матеріалів, за попередньою домовленістю разом з ОСОБА_2, приготувавши засоби вчинення злочину, а саме, автомобіль та велосипеди для пересування групи і перевезення викраденого, мобільні телефони з двома сім-картками для забезпечення зв'язку на території ПЗРВ «Буряківка» ДСП «Комплекс», близько 19.00 год. прибули до с. Нівецьке Поліського району, де залишили автомобіль та пересівши на велосипеди, незаконно, в обхід контрольно-пропускних пунктів встановлених по периметру зони відчуження та зони безумовного (обов'язкового) відселення, вбїрд через річку Уж, в районі села Нівецьке Поліського району Київської області, проникли на територію зони відчуження та близько 22 години прибули до охоронюваної працівниками міліції Чорнобильського ВДСО УДСО ГУМВС України в Київській області території ПЗРВ «Буряківка» ДСП «Комплекс».

Знаходячись біля пункту захоронення радіоактивних матеріалів «Буряківка» ДСП «Комплекс», близько 22.16 год. 30.05.10. ОСОБА_2 та ОСОБА_10 тасмно викрали радіоактивні матеріали у вигляді труб з мідно-нікелево-залізного сплаву(МНЗ), викрадені труби, винесли з території ПЗРВ «Буряківка» ДСП «Комплекс» у ліс, що розташований поруч, де поламали їх на менші частини та з метою зниження рівня радіоактивного забруднення обпалили на вогнищі. Труби з мідно-нікелево-залізного сплаву, згідно висновку комісійної радіологічної експертизи №159 від 16.09.09 Науково-дослідного інституту радіаційного захисту АТН України, є радіоактивними матеріалами (РМ), рівень радіоактивного забруднення яких за щільністю потоку становить від 20 до 2000 бета частин /см.кв.за хв, за ПЕД альфа, мкЗв/год від 1,2 до 11,7 за ПЕД альфа, нЗв/год від 500 до 1300.

Крім цього, продовжуючи свою злочинну діяльність, та маючи умисел на незаконне поведження з радіоактивними матеріалами ОСОБА_2 та ОСОБА_10 у період часу з 30 по 31.05.10, викравши радіоактивні матеріали, у вигляді труб з мідно-нікелево-залізного сплаву поламали їх на частини та з метою зниження рівня радіаційного випромінення обпалили на вогнищі, тим самим видозмінивши їх.

Після цього ОСОБА_2 та ОСОБА_10, використовуючи велосипеди та автомобіль ЗАЗ 968 М перенесли, зберігаючи при собі, викрадені ними з ПЗРВ «Буряківка» ДСП «Комплекс» зазначені радіоактивні матеріали до с. Володарка Поліського району Київської

області та передали їх на приймальний пункт металобрухту [Вирок Славутиського міського суду Київської області від 30 серпня 2011 року. Справа №1-40/11. Провадження №1/3552/11. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/54024658>].

У цьому випадку предмет злочинного посягання та спосіб учинення злочину є визначальними для кримінально-правової кваліфікації.

Як свідчить практика, правопорушник не обов'язково має корисливу мету щодо реалізації предмета злочинного посягання.

Приклад. 19.09.2010 року, ОСОБА_2, перебуваючи на території зони відчуження у своєї бабусі ОСОБА_3, яка проживає у виселеному селі Куповате в якості самопоселенки, взяв у її господарстві три мішка картоплі, загальною вагою 120 кг, три лотки куриних яєць, загальною кількістю 90 штук, десять банок місткістю 1 літр кожна консервованих огірків, тридцять банок місткістю 700 грам кожна консервованих грибів, дві скляні пляшки місткістю 1 л кожна з фруктовим соком, пакет цибулі вагою 5 кг, пакет моркви та буряків (столових) вагою 5 кг та пакет сушених грибів вагою 1 кг, які помістив до багажного відділення свого автомобіля, маючи на меті перемістити вказані продукти харчування без передбаченого законом дозволу, і без проведення дозиметричного контролю за межі зони відчуження до місця свого проживання в ІНФОРМАЦІЯ_5, для власних потреб [Вирок Іванківського районного суду Київської області від 8 грудня 2010 року. Справа № 1-271/2010 р. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/69214968>].

Мета подальшого використання предмета злочинного посягання (для власних потреб, продаж, обмін, дарування тощо) не впливає на кримінально-правову кваліфікацію, проте має значення для встановлення інших можливих учасників злочинної діяльності. Наприклад, замовник (одержувач) предмета злочинного посягання, який може сприяти незаконному переміщенню цього предмета за межі зони відчуження.

Список використаних джерел

1. Радіаційна небезпека: навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 30 с.